

VII.

výročná zpráva

spoločnosti petrochemického a chemického
sektora realného hospodárstva
v Bratislave pod Záhradami

a štátny rok

1990-91

VII.

výročná
zpráva

rím. kat. patronátneho slovenského verejného

reálneho gymnázia

v Kláštore pod Znievom

za školský rok

1930–31

Slovenská
pedagogická
knižnica
Bratislava

Z 2465

NA CESTU

prvým naším abiturientom

Tak, — ako nevýslovným bôľom svieralo sa šľachetné slovenské srdce Martina Čulena, zakladateľa a prvého riaditeľa nášho ústavu, keď videl padať dielo svoje pod nemilosrdným úderom hrišnej ruky nepriateľov nášho národa — tak rozplakalo by sa teraz to dobré srdce Čulenovo, že z jeho krutým osudom prenasledovaného a zaznávaného ústavu vychodia prví abiturienti.

Ale Čulenovo srdce, horiace vždy toľkou láskou k svojmu národu, už dávno prestalo biť a nemohlo sa dožiť tejto radosti!

Vy však, ktorí teraz opúšťate túto školu a prekračujete prah nového života, nesmiete nikdy zabudnúť, že boli ste žiakmi toho ústavu, posväteného bolestnou tradícou našej národnej minulosti, toho starého slovenského katolíckeho ústavu, v ktorom i dnes žije nesmrteľný duch Martina Čulena.

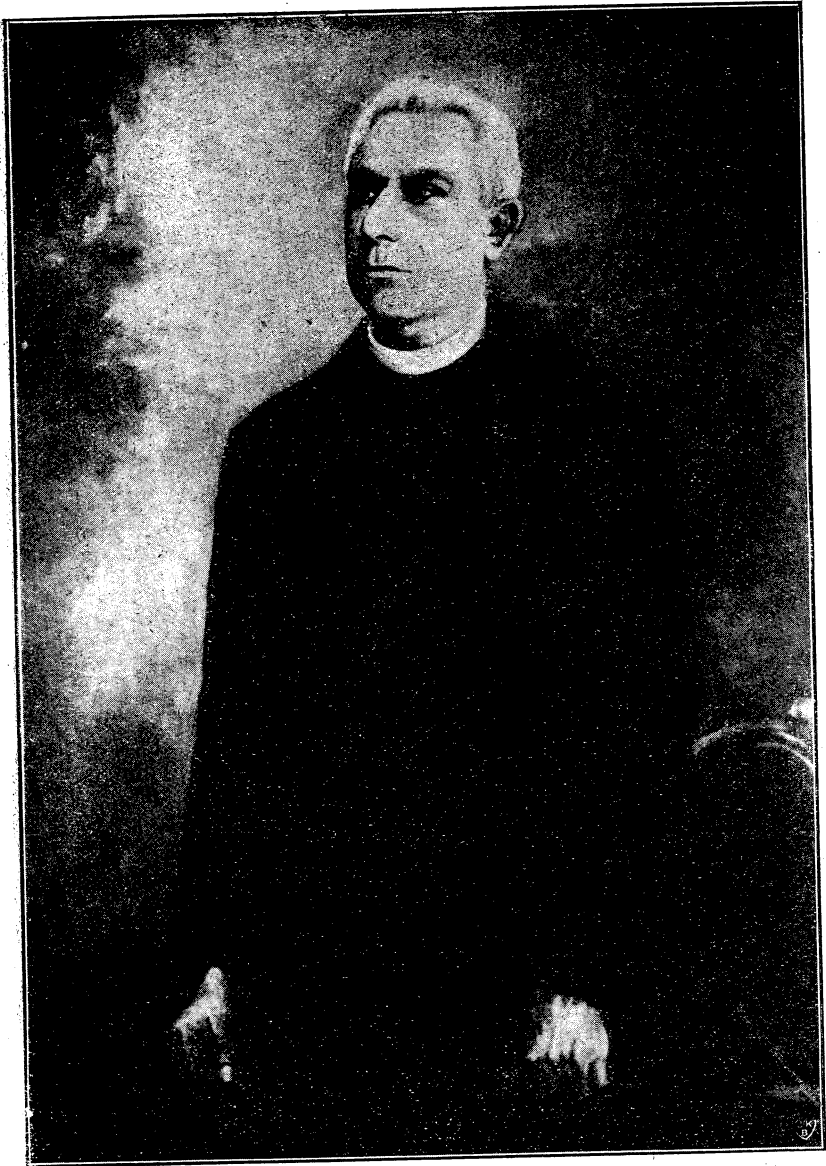
Vy všetci vyrástli ste už ako slobodní synovia oslobodenej vlasti a vari ste ani nevedeli dobre precítiť a jasne chápať krutosť osudu a trpkosť utrpenia, ktoré národ náš znášal ešte v nedávnej minulosti. I toto Vaše vykročenie z ústavu môže byť smelé a nebojácne, lebo veď prichádzate medzi svojich, ku ktorým hlásiť sa môžete hrdo, a ktorí Vás s láskou uvítajú ako svojich. Jednako malý náš ústav, v skromných múroch ktorého ste vyrástli, a jeho bohaté slovenské tradície nech Vám vždy pripomínajú ťažké chvíle poroby, ktoré národ náš pozbavený všetkých svojich práv prežíval.

Život, ktorý Vás teraz čaká, je ťažký, a svet, na prahu ktorého stojíte, neznámy a veľký, buďte teda ostražití a opatrní, aby Vaše kroky na novej ceste boli pevné a isté!

Neľakajte sa a nedajte sa zastrašiť, ak hneď prvé Vaše kroky narazia na prekážky, lebo s prekážkami budete sa musieť boriť po celý život, ale majte v srdci vždy dosť junáckej odvahy kráčať s jasným čelom napred.

A ak v tomto labyrinte života dostanete sa na blúdne cesty a rozcestia a Vaša vnímavá mladá duša v tom zmätku názorov a spletitosti ciest bezradne zaváha v behu za vytknutým cieľom, nech osvieti zlatými lúčami cestu Vášho života a vedie Vás ten bezpečný a spoľahlivý Vodca, ktorý jediný mohol o sebe povedať: Ja som cesta, pravda a život.

A vtedy iste nikdy nezablúdite!

Martin Čulen,

*prvý riaditeľ ústavu v r. 1869-1874, ktorému bola na budove ústavu
odhalená pamätná tabuľa, venovaná Spolkom Sv. Vojtecha.*

MARTIN ČULEN

prvý riaditeľ rím. kat. patr. slovenského verejného reál.
gymnázia v Kláštore pod Znievom.

1823 – 1894.

(Reč profesora Roberta Róma, povedaná pri odhalení jeho
pamätnej tabule dňa 26. októbra 1930.)

Bez prísneho, svedomitého konania povinností, bez sebaobety jednotlivcov žiadna spoločnosť ľudská by nemohla rozkvitať a vyvíjať sa. Pozorujme spoločnosti, ktoré sa sdružily z hospodárskych, spoločenských, politických, náboženských alebo akýchkoľvek iných kultúrnych príčin, pozorujme školy, kde sa vychováva a vzdeláva mladé pokolenie, pozorujme niektorý úrad, kde sa vybavujú štátne alebo náboženské záležitosti, pozorujme mestá, župy, krajiny, štáty, cirkvi a celkom iste zbadáme, že len to sa vyvíja, prospieva a žije, na čom pracujú ozaj neúnavní, rozumní, bezžistní a sebaobetaví ľudia. Veď si len pomyslime, čo by bolo bývalo s naším Slovenskom, keby Prozreteľnosť nebola poslala medzi nás toľkých hrdinských duchov, mučeníkov, geniálnych rozumov, ktorí často priamo prometheovskými mukami museli zaplatiť svoju nadpriemernosť, ale ktorí svojím bojom, námahou, vlastným utrpením zachránili náš národ a stali sa spolu prameňom a predobrazom gigantického napätia síl. Áno, tak je to, ako to kresťanstvo bezmála už 2000 rokov hlása, že svet žije vlastne z dobrovoľných sebaobetí dobrých ľudí. Najšľachetnejší, najbezžistnejší, najsilnejší, najčistejší sa vydávajú v náručie smrti fyzickej alebo morálnej za svoj národ, aby svojetí zabezpečili najcennejšie majetky ľudstva. A čo je ich odmenou? Neporozumenie, opovrhnutie, vyhnanstvo alebo ukrižovanie. Dejiny ľudstva sú skutočne v mnohom ohľade dejinami mučeníkov.

Najväčší a najmúdrejší Učiteľ nás naučil veriť v tú pravdu: „Dobrym byť je toľko, ako dobro činiť, zlé znášať a

v tomto vytrvať až do smrti!“ Podľa tohoto učenia žil aj ten veľký Slováč, k oslave ktorého sme sa dnes síšli: Martin Čulen. Celá jeho životná púť je zasvätená Cirkvi a Národu. Už ako mladý klerik vo viedenskom Pazmaneume zakladá „Slovenský čitateľský spolok“ pekne prekvitajúci, ktorý však po jeho odchode pre búrky roku 1848 a nepriazne protivníkov dosť skoro zanikol. V Banskej Bystrici vydáva učebnicu aritmetiky v reči slovenskej, v Prešporoku vymáha a zavedie slovenské kázne, ktoré odbavuje veľmi často on sám. Potom prichádza do gymnázia v Banskej Bystrici. „Táto, perioda jeho života zostane požehnanou a spomínanou, zakaiaľ slovenské zvuky v Tatrách nevytuchnú. Málo učiteľov bolo, ktorí by boli od žiactva tak ctení a milovaní . . . Každý žiak bál sa nie jeho prísnosti, ale utratenia jeho dobrej vôle. Žiaci pretekali sa o jeho priazeň. Jedným slovom: narodený pædagog a vodca mládeže.“¹ „Skutočne“ žiactvo sa počalo hrnúť za ním, ako malé deti za moriakom, ako to sám často hovorieval.“² Čulen po zmaďarizovaní gymnázia odchádza z Banskej Bystrice, ale semeno ním zasiate v banskobystrickom gymnáziume pomaly ale iste klíčilo. „Keď roku 1868 vystúpilo pred verejnosť viac svetských katolíkov, skoro napospol jeho bývalí žiaci z banskobystrického gymnázia a vtedy univerzitanti v Pešti, s myšlienkou na založenie slovenského katolíckeho autonómneho gymnázia, Čulen s junáckym zápalom pozdravil ich, myšlienku si osvojil, dal sa do práce a nasledujúceho roku v jaseňi bolo už gymnázium v Kláštore pod Znievom otvorené.“³

Čulen stáva sa direktorom mladého, nádejného ústavu, gymnázium začína vzrastať, Čulen zakladá alumneum a „chudobná, vedychtivá mládež slovenská hrnula sa ta so všetkých strán“, on sám to bol, ktorý vtedy napísal: „Cieľ nášho gymnázia je: z našich žiakov nábožných a bohabojných kresťanov, súcích a vlasť svoju a národ svoj milujúcich občanov vychovať a ich prirodzeným spôsobom v jejich materinskej reči vyučovať,“⁴ a jeho spoludruh a profesor S. Zachej akoby pokračoval v myšlienkach Čulenových, keď písal: „Púhym pestovaním krásy, púhym vzdelávaním jedine intelektuálnych schopností a vlôh nemožno nikoho vzdeláť za človeka

¹) Národné Noviny z 25. I. 1894.

²) Katolícke Noviny, 1894. č. 3.

³) Nár. N. tamže.

⁴) Prvá výr. zpráva za šk. r. 1869-70.

statočného a mravného . . . Len na základe večnej pravdy nado-
budnutá vzdelanosť je tá opravdivá, všeludská, humánna,
v jejžto rámci každá zvláštna, umelecká, vedecká atď. vzde-
lanosť obsažená byť musí . . . Náboženský princíp a nauko-
sdelná reč materinská — toto byly tie dve hviezdy, za ktorými
bezpečne riadili sme malú loďku mladuškého nášho gym-
názia.

Tu však ako blesk s jasného neba prichodí list ministra
Treforta zo dňa 21. sept. 1874, na základe ktorého muselo byť
znievské gymnázium okamžite zatvorené. „Zničila ho bruta-
lita a právomocnosť“ — ako písaly v tom čase Národné No-
viny, žiaľiac nad smrťou spolurodáka Čulena. Srme jediného
a vrele milovaného dieťaťa nezroní rodičov tak, ako zronila
Čulena táto do neba volajúca krivda, spáchaná na tomto plo-
de jeho i našom.“⁵ Ale Čulen zostal verným synom slovenské-
ho národa napriek duševným mukám, ktoré naň uvaľovali.“⁶
Mládež ním odchovaná — dnes už pravda striebrovlasí starci
— by aj dnes vedela hovoriť mnoho o jeho povestnej dobročin-
nosti. Konečne utiahne sa Čulen na chudobnú slovenskú faru
na Čake (Tekov), núkajú mu síce i bohatú faru maďarskú, ale
Čulen chce i ďalej žiť a pracovať pre svoj milý národ slo-
venský, ju neprijal. A žil mu skutočne svedomite až do smr-
ti.⁷ „S ním zase sa vyvalil jeden mohutný stĺp národa sloven-
ského, na ktorý sa on opieral a jakých mu už len veľmi po-
riedku zbýva.“⁸ „A národ slovenský ronil horké slzy nad ro-
vom muža, horlivosťou, činnosťou a čistotou charakteru v ná-
rode vynikajúceho, ktorý pri vrozenom dare vplývania na
mládež, pri svojej добрote, bol prísny, vzorný paedagogom
a vždy vrelým milovníkom mládeže“ — „účinkovanie jeho
bolo skutočne zdarné a plodné, o ktorom knihy by sa daly na-
písať.“⁹

A čo práve najviac treba obdivovať na ňom, je jeho
správne, pravé a opravdivé vlastenectvo. Vieme to sami, že
dobrým vlastencom môže byť len ten, kto najmenej hľadá na
seba a tým viac má pred očami záujem všeobecný. Lahko
je totiž o pravom vlastenectve rečníť, alebo oduševnené básne

⁵) Kat. Nov. tamže.

⁶) Nár. Noviny, tamže.

⁷) Tamže.

⁸) Kat. Nov. tamže.

⁹) Kat. Nov. tamže.

písať a pritom s veľkou hrdosťou biť sa v prsia: to všetko však samo o sebe je iba bezobsažné slovo a pustá fráza.

Práve život a charakter Martina Čulena je otvorenou knihou, z ktorej sa máme naučiť tomu, že všetky naše úsilia nech smerujú nie k prázdnyim potleskom a veneom, ale k čím rýchlejšiemu uskutočneniu dobra všeobecného. Len potom budeme môcť s čistým svedomím prehlásiť: Svätá vlasť naša, splatili sme Ti všetko, čím sme Ti dlhovali . . . Som pevne presvedčený, že každý z nás pozerajúc na život veľkého rodomila Martina Čulena, osvojí si spolu i jeho zdravé názory na opravdivé vlastenectvo, veď Martin Čulen si to v plnej miere zaslúži, aby sa stal vzorom nás všetkých.

Končím svoje slová, ktorými aspoň približne chcel som dať nazrieť do tohoto šľachetného, kresťanského a slovenského srdca, slovami nekrologu v Národných Novinách:

Večná, vďačná a slávna Mu pamäť v národe!

Reč Martina Čulena

nad rakvou biskupa Štefana Moysesu. (Zomrel 5. VII. 1869.)

(Z rukopisnej pozostalosti Čulenovej.)

*A zomrel Moyses služobník Pána na
orchu Nebo a oplakávali ho synovia izra-
elskí na poliach Moabských za tridsať dní.
V. kniha Mojžišova XXXIV. hl. 5—8. v.*

Dumno hučia tatranskými dolinami zvony.
Bože, komuže k pohrebu vyzváňajú ony?
Kto do čiernej tej zemičky,
spoločnej nám to matičky
chladnej padá tóni?

Mati moja, kde je apko, kde otec náš milý?
Vari preto ta šiel, že sme sa mu znelúbili?...
Mati moja, kam šiel otec starostlivý,
povedz nám len, matko, či je mŕtvy a či živý?
Živý-mŕtvy, — ako chcete — nepýtajte sa ma,
ta šiel len kus, hen, ta, tam, kde-ani neviem sama.
Ta šiel len kus, hen-ta-tam-kde-ani neviem sama?

Takto odpovedáš, Matko naša Cirkev svätá ubohým siro-
tám? Takto ukrývaš (nechceš Matko Slávy zarmútiť) nevý-
slovný žal tvoj pred tvojími dietkami nad smrťou otca ich?
Oj, rozumieme slová vaše, Matky drahé, ta šiel len kus hen,
ta, tam —

Ta šiel, aby sa k nám nikdy viacej nenavrátil.

Lež kto ta šiel? Kto nás opustil, koho sme ztratili, komu
k úcte postavená je táto strašná rakev, nad kým smútiť prišli
sme, drahí bratia a sestry v Kristu a národe?

Zomrel Pastier náš najvyšší, ukrutná smrť vytrhla národu nášmu otca a miláčka najláskavejšieho. Moyses zomrel. Apoštolský svätý zápal jeho, národnej lásky plné srdce a neukonaná činnosť, obetavosť a horlivosť jeho za mravné a hmotné pozdvihnutie nášho zaznatého a uhneteného národa slovenského už v čiernom odpočíva hrobe. Svetlo života nášho zahaslo, a my? my sme tie najbiednejšie, najopustenejšie siroty! ktoré neprajník utláča, svet prenasleduje; z dobroty a ctnosti ich sa smeje a ktorých odpadlý neverný brat a sestra v zaslepenosti svojej bič macochy hriešnej oblizujúce laje!

Národe môj! Kto ťa pred krivdou zastane, kto ťa v biede tvojej poteší? Kto ťa na cestách tvojich povedie, kto ranenému a krvácajúcemu srdcu tvojmu dá lieku, kto ťa v dobrom udržiavať a posilňovať bude?

Veď si ztratil Otca, Utešiteľa, Vodcu, duševného lekára, ztratil si svojho nenahraditeľného bohatera a dobrodincu. Ztrata naša je nevýslovná. I jak možno odolať trpkým slzám, jak možno odolať so zúfalstvom hraničiacemu žiaľu, bólu? Potoky slz našich budú venované tomu, ktorý nám bol najmilejším, potoky slz slovenských nech pokryjú hrob ten svätý; v ňomž odpočíva srdce šlachetné, ktoré za Boha a za národ svoj žilo, s ním cítilo, za národ trpelo, za národ svoj slovenský až do ostatného okamženia bilo.*)

On už odtrpel za nás, nepriateľské jedovaté šípy, ktoré sa toľkoráz naňho sypaly, nedotknú sa ho viac. Nám ale detinská nakladá povinnosť hlbokú úctu preukazovať zvečnelému a nenahraditeľnému otcovi a jeho vznešené meno nech zneje z potomstva na potomstvo v národe našom, pokým tento žiť bude, lebo čo bol Mojžiš ľudu izraelskému, tým bol Moyses národu slovenskému. Divná shoda mien a ešte divnejšia shoda ich účinkov.

Národ izraelský rozmnožil sa v Egypte velice; Egyptania zabudli na dobrodenia, ktoré preukázal Egyptanom a podvodom chceli ich zničiť. Egyptania taký život spôsobili synom izraelským, kazarovia uvaľovali na nich tie najťažšie roboty otrocké, bili a trýznili ich. Ale navzdor všetkému tomu ľud izraelský množil sa vždy viac a viac.

Či nebol i národa slovenského ten osud ako izraelského? Či sa nezabudlo na nesmierne zásluhy praotcov našich o Cirkev, vlasť a človečenstvo? Či sme neboli zotročení vo svojej

*) Text tejto vety je v rukopise silne poškodený.

vlasti? Či nás nechceli lstive zničiť? A či pri tom všetkom umenšoval sa národ náš? Lenže i my museli sme svolať so žalmistom: Rozmnožil si Pane národ tento ale nezveľadil' radosti!

Vtedy bol vydaný rozkaz, aby každý novonarodený chlapec bol zabitý.

Či nebolo i v našom národe tak, keď každý syn slovenský (chcel-li vzdelaným a za človeka uznaným byť) života národného pozbavoval sa a nechcel-li sa otca i matky slovenskej zriecť, trýznený, prenasledovaný, áno, mnohí i usmrtení boli.

I porodila jedna chudobná ženička izraelská syna, ktorý prozreteľnosťou Božou bol pri živote zachovaný a dostal sa do opatery dcéry faraonovej a nazvané bolo meno jeho Mojžiš, t. j. z vody vytiahnutý. Vo dvore faraonovom bol vzdelávaný a stal sa učným a múdrom.

I porodila jedna úbohá ženička slovenská syna, chudoba a nedostatok hrozily zničením novonarodenému nemluvniatku, a hľa, Boh nebeský smiloval sa nad tým budúim veľkým biskupom a vysloboditeľom národa slovenského, pohnul srdce bohatej a vznešenej pani Jelenčik a jej manžela, ktorí ho ako za svojho prijali a o jeho výchovanie a vzdelávanie starali sa.

Keď sa Mojžiš stal dospelým a prišiel medzi bratov svojich izraelských (text poškodený) — a zas vidiac nesvárných dvoch izraelitov napomínal ich, aby si neubližovali. Tí ale surove obrátili sa naňho a výčitky mu činili z toho, čo učinil s Egyptanom. Vidiac Mojžiš svoju neistotu medzi svojími, utiekol k príbuznému svojmu Jetrovi, ktorý ho s radosťou prijal a obohatil.

I náš Moyses obohatený hlbokými vedami v trnavských a peštianskych vysokých školách posvätený bol za kňaza a vstúpil medzi bratov svojich ako pomocník v Bzovíku a neskorej v Pešti, kde vidiac príkrošť neprajníkov národa slovenského a nesvornosť rodných bratov, k zabezpečeniu svojho postavenia opustil svoj domov a odišiel k príbuzným bratom svojím Horvatom, ktorí ho všemožne vyznačili hodnosťami a obohatili.

Raz, keď Mojžiš ovce Jetrove pásol, zjavil sa mu Boh na hore Horeb a hovoril k nemu: Videl som biedu ľudu môjho v Egypte a počul som jeho nárek a plač. Ja ich chcem vyslobodiť a do zeme zaslúbenej, v ktorej mlieko a mäd tečie, za-

viesť. Chod' k faraonovi a povedz mu, aby prepustil ľud izraelský.

Moyses náš pásol ovečky Kristove na vrchu tom bratskom Horebe, t. j. v Záhrebe a vnuknutím Božím stalo sa, že bol povoláný za vysloboditeľa uhneteného nášho národa slovenského, pozvaný bol za biskupa slovenského.

Mojžiš sa spieral prijať ťažkú úlohu vyslobodenia ľudu izraelského, i náš Moyses sa spieral prijať vysloboditeľstvo národa svojho.

Mojžišovi sľúbil Boh svoju pomoc, i nášmu Moysesovi udelená bola pomoc skrze Ducha svätého.

Mojžiš činil divy a zázraky pred faraonom, i náš Moyses činil divy a zázraky pred nepriateľmi našimi, svojou múdrosťou, vytrvalosťou a preporodením nášho hmotne i duševne upadlého národa. Mojžiš vyviedol národ izraelský z otroctva egyptského, i náš Moyses vyviedol národ izraelský z otroctva duševného.

Mojžiš previedol národ izraelský cez Červené more, i náš Moyses previedol národ náš cez červené more hnusného sebecktva.

Mojžiš dal prikázanie národu izraelskému (text poškodený) i náš Moyses vydobil potvrdenie prikázaniam národným, t. j. stanovám Matice našej Slovenskej a tak i uznalosť nášho memoranduma.

Mojžiš zakúsil nielen Egyptanov a druhých pohanských národov všemožné zneuctenie ale i vlastných svojich bratov a sestár izraelských, ktorí proti nemu reptali volajúc: Báršby sme boli zomreli v Egypte, kde sme sedeli pri hrncoch mäsa a jedli sme chlieb do sýtosti; prečo si nás vyviedol na pustatinu túto, aby si nás usmrtil hladom a smädom? A zapovrhnuć prikázania jeho klaňali sa zlatému telafu.

I náš Moyses zakúsil všelikú hanu a potupenie od neprajníkov národa nášho a nevďačnosť od svojich vlastných, ale odrodilých bratov slovenských, ktorí v zúrivosti svojej zapomenuli na zákon prírody, na vôľu Božiu, ktorá ich Slovákmí zrodila, na hlas slovenského Moysesá, klaňali sa zlatému telafu hnusného odrodilstva a nečestnej priazni synov sveta, číhajúc za kusom mäsa a biednym potrimiskárstvom.

Mojžiš bol pravým učiteľom, radcom a vodcom národa izraelského; i náš Moyses bol pravým učiteľom, radcom a vodcom národa nášho slovenského.

Mojžiš po celý svoj život slúžil verne Bohu a národu svojmu a ustanovil isté sviatky na pamiatku veľkých milostí, ktoré Boh nebeský skrze neho ľudu izraelskému udelil. I náš Moyses po celý svoj život slúžil verne Bohu a národu nášmu slovenskému a ustanovil veľký sviatok sv. našich vierozvestcov Cyrila a Metoda, skrze ktorých prišlo k nám svetlo života večného a ktorých on bol verným ctiteľom a nasledovníkom.

Mojžiš vystúpil na vrch Nébo, zkadiaľ videl zasľúbenú krajinu blaha národa izraelského, ale do zeme tej nedošiel, lež tam zomrel. I náš Moyses vystúpil v deň slávnej pamiatky sv. našich Apoštolov, Cyrila a Metoda, na vrch svätý do svätyne Pána svätokrížskej, zkadiaľ videl v duchu vlast' slobody a voľnosti národa svojho, lež on do nej nevstúpil, ale opustiac nás osíralých vstúpil do vlasti nebeskej prijať korunu slávy večnej, prijať odmenu za svoje veľké zásluhy.

Toto bol Moyses národu nášmu a len zlostník a bohaprádzny nevďačník môže utlačiť žiaľ v čiernom srdci svojom, len zatvrdilý alebo ľahkomyselný zlosyn zatlačiť môže slzu žiaľu nad otcom, vodcom a učiteľom národa.

Po smrti Mojžišovej dal Boh ľudu izraelskému Jozua za vodcu, ktorý ho voviedol do zeme zasľúbenej. Či i nám Otec nebeský vzbudí nového Jozua, ktorý nás povedie do zeme práva, voľnosti, ľudskosti a blaženosti, silne úfať musíme, lebo keď nám dal Boh Moysesu, dá nám i Jozua, lenže Jozue ten jedine tak nás privedie do zeme zasľúbenej, keď sa pravej cesty slovenským naším Moysesom nám vykázananej nespustíme.

Otec nás opustil biednych, telom sa odobral od nás, ale veľký duch jeho prebýva medzi nami, on je s nami, lebo národ svoj slovenský tak veľmi miloval.

Mati moja, a či príde zas otec náš milý?
Veď by sme už dobrí boli a vždy ho ľúbili.
Príde, príde, deti ľúbe, len myslite naňho,
pozdvihnite srdcia k Bohu, modlite sa zaňho!

ŠKOLSKÉ ZPRÁVY

I.

Profesorský sbor

A. (Zmeny)

Do sboru pristúpili: Na začiatku školského roku 1930—31 s. prof. Ida Kabinová, od 1. XI. 1930 ako výpomocný učiteľ Ján Štalmašek, od 1. II. 1931 s. prof. Jozef Kubinec, od 1. III. 1931 sml. učiteľ Jozef Kapitán.

B. Sbor na konci šk. roku 1930—31.

B. č.	Meno	Hodnosť a odbor	Vyučoval predmetu v triede	Počet týžd. hod.	Triedny	Správca sbierok
1	Ján Lendvai	riaditeľ PZNb	P I Od 1. III. na z. dovolenej	3	—	—
2	Frant. Hrušovský	doč. správca DZ	L V, VI, VII, VIII D IV, V Z VII Od 1. III. L VI D IV, V.	22 9	V. —	knižnice profesor-skej
3	Ján Cachovan	s. prof. (M) F	M I, IV, VI F III Z I T IV, VI	19	VI	fyzikál-ných
4	Kornel Ďurana	prof. a taj. úst. M F	M VII, VIII F IV, VIII Ch V, VI Sp. I	17	VIII	pre mate-matiku a chemiu

B. č.	M e n o	Hodnosť a odbor	Vyučoval predmetu v triede	Počet týž. hod.	Triedny	Správca zbierok
5	Štefania Gorková	prof. DZ	D I, II, III, VII VII, VIII Z II, III, IV	21	III	deje- a zemepisných
6	Ján Hollý	s. prof. (MF)	M II, III, V F VII T V, VII, VIII T dievč. I-VIII	20	V	telo- cvičných
7	Ida Kabinová	s. prof. Fr Ph (n)	Fr V, VI Ph VII, VIII N. I	20	I.	
8	Jozef Kapitán	smI. uč. (L Fr gr)	L II, III, IV	18		
9	Juraj Krutek	v ýp. uč. pre kreslenie a telocvik	K I, II, III, IV Kp. I T I. II, III	17		pre kreslenie
10	Jozef Kubíneec	s. prof. (L Ph gr)	L V, VII, VIII,	12		
11	Jakub Petráš	s. prof. (P) Z	P I, II, V, VI, VII, VIII Z V, VI, VII Ch IV	19	IV	prírodopísnych
12	Mária Polóniová	smI. učiteľka	N III, III, IV, V, VI, VII, VIII	19		žiakovskej knižnice

B. č.	Meno	Hodnosť a odbor	Vyučoval predmetu v triede	Počet týž. hod.	Triedny	Správca sbierok
13	Bruno V. Rípka	prof. Fr SI	SI V, VI, VII, VIII Fr VII, VIII	21	VII	kruhvedúci samovzd. krúžku M. Čulena
14	Robert Róm	prof. Nb	Nb I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII exhorty	18		
15	Ján Štalmašek	v ýp. uč. (M) G	G VII, VIII	3		
16	Klaudia Štefková	s. prof. (SI Fr)	SI I, II, III, IV	17	II	

Školník : Jozef Hrdina.

II.

Krónika ústavu

Zápis žiactva bol vykonaný pred prázdninami v dňoch 28. a 30. júna 1930 a po prázdninách v dňoch 1. a 2. septembra 1930. Vtedy konaly sa i opravné, dodatočné prijímacie a diferenciálne zkúšky. Zapísalo sa spolu 319 žiakov, z nich 21 žiačok.

Školský rok započal sa slávnostnými bohoslužbami a úvodnou exhortou prof. Róma. Potom v budove ústave boli žiakom prečítané a vysvetlené školské pravidlá a vyhlásený rozvrh hodín na nasledujúci deň. Riadne vyučovanie započalo sa dňa 4. septembra.

Dňa 6. septembra pristúpilo žiactvo k sviatosti pokánia a nasledujúci deň k spoločnému sv. prijímaniu.

Dňa 17. sept. vykonal miestny štátny obvodný lekár Mudr. Alojz Dias zdravotnú prehliadku žiactva.

Dňa 23. sept. bol riaditeľský deň, kedy jednotlivé triedy podnikly vychádzky do okolia: I—III. trieda ku prameňu Kyslej Vody, IV—V. tr. na Jamkovú, VI—VIII. tr. do Valčianskej doliny ku prameňu minerálnej vody.

Dňa 5. okt. usporiadal samovzdelávajúci krúžok Martina Čulena divadelné predstavenie veselohry „Fraňo šéfom“ s pekným morálnym i finančným úspechom.

Dňa 18. podnikla VIII. trieda vychádzku do Bystričky pri Turč. Sv. Martine, kde si žiaci obzreli bývalé letovisko prof. Masaryka a novostavbu letného sídla rodiny prezidenta Masaryka. Potom navštívili pivovar v Turčianskom Sv. Martine, kde mali príležitosť vidieť postup pri výrobe piva.

Dňa 26. októbra zúčastnilo sa žiactvo ústavu na pohrebe tragicky zahynulého bývalého katechétu ústavu, dp. Karola Kramára, správcu miestneho r. k. slovenského sirotinca.

Dňa 28. októbra bol dôstojným spôsobom oslávený štátny sviatok 12. výročia samostatnosti ČSR za prítomnosti širšieho

obecensva a zástupcov úradov. Význam dňa ocenil primeranou rečou prof. Bruno V. Ripka, za žiakov prehovoril Aladár Šinský, žiak VIII. triedy. Básne recitovali Mária Dostálová, Jozef Dragoš, ž. VIII. tr. a Ondrej Vestenický, žiak VII. triedy. Sborové spevy nacvičil a dirigoval prof. Ďurana.

Dňa 30. okt. boli žiaci ústavu v rámci vhodnej oslavy upozornení na význam Martinskej Deklarácie.

Dňa 9. nov. usporiadal patronát ústavu so Spolkom Sv. Vojtecha, za spoluúčasti profesorského sboru a žiactva pietnú slávnosť odhalenia pamätnej tabule prvého riaditeľa ústavu a veľkého národného buditeľa slovenského Martina Čulena, ktorý stál na čele nášho ústavu v rokoch 1869—74. Slávnosti zúčastnilo sa mnoho vynikajúcich osobností nášho verejného života, medzi nimi aj niekoľko ešte žijúcich bývalých žiakov Čulenových. Pri slávnosti odznelo viac prejavov a významných rečí o borbe Slovákov za národné školy v minulosti. Za profesorský sbor prehovoril prof. Róm, ktorý výstižným spôsobom predstavil poslucháčstvu osobnosť riaditeľa Čulena ako vzor neohrozeného národovca a veľkého vychovávateľa. Za žiactvo pamiatke Čulenovej vzdal hold Jozef Halmoš, ž. VII. triedy. Program povznášajúcej slávnosti doplnili a spestrily sbory, ktoré pod taktovkou prof. Ďurana zaspievali spevokol žiakov ústavu.

Dňa 4. dec. mal profesor Hrušovský prednášku o knihovníctve a dňa 6. dec. raditeľ Ján Lendvai a ľudovýchove.

Dňa 13. dec. pristúpili žiaci k sviatosti pokánia a na druhý deň k spoločnému sv. prijímaniu.

V dňoch 1. až 6. jan. zúčastnili sa prof. telocviku: Ján Hollý a Ján Cachovan lyžiarskeho kurzu pre učiteľov telocviku v Korytnici.

Dňa 29. januára navštívil ústav odborný inšpektor telocviku prof. Boh. Tesař a previedol inšpekciu vyučovania tohto predmetu.

Dňa 29. jan. zomrel podpredseda patronátu, býv. doč. správca a katecheta ústavu, archidiakon-farár kláštorský, vysokodôst. pán Karol Vojtušák. Pohrebu zúčastnilo sa žiactvo i profesorský sbor ústavu dňa 31. jan.

Dňa 8. febr. usporiadali žiaci ústavu pod vedením prof. Ripku, Ďurana a Štalmaška umelecký večierok s bohatým programom.

V dňoch 10—15. febr. bolo vyučovanie na ústave pre chrípkovú epidemiu okresným úradom v Turčianskom Sv. Martine zastavené.

V dňoch 22—28. febr. (mliečny týždeň) vysvetlil prof. Petráš na hodinách prírodopisu význam mlieka a mliečnych výrobkov.

Dňa 28. febr. boli žiaci vyšších tried ústavu pozvaní na literárne-umelecký večerok „Živeny“ v Turčianskom Sv. Martine, kde pod vedením prof. Ripku a Ďurana predniesli niekoľko slovanských sborových piesní s pekným úspechom.

Dňa 7. marca v posledných dvoch vyučovacích hodinách oslávnené boli narodeniny prezidenta Masaryka. O živote a diele p. prezidenta prednášal Peter Krištúfek, žiak VII. triedy; príležitostné básne recitovali T. Cyprich, žiak I. tr., O. Vestenický, ž. VII. tr. a J. Dragoš, žiak VIII. triedy. Sborové spevy nacvičil prof. Ripka. Okrem tejto školskej slávnosti usporiadal samovzdelávajúci krúžok na počesť p. prezidenta slávnostnú umeleckú akademiú s mnohými hudobnými a spevnými číslami.

Dňa 8. marca v miestnom občianskom kasíne prednášal prof. Petráš na téma: „Človek a jeho miesto v prírode“, dňa 15. marca o zažívacích ústrojoch človeka a ich hygiene.

V dňoch 20. až 23. marca konaly sa duševné cvičenia pre žiakov, ktoré viedol P. Polóni S. J. V rámci exercícií vykonali žiaci ústavu svoju veľkonočnú spoveď a pristúpili k sv. prijímaniu.

Dňa 26. apríla usporiadali žiaci nižších tried pod vedením prof. Polóniovej zdarilé divadelné predstavenie Urbánkovej hry „Pravda vífází“, doplnené veselým programom.

V dňoch 27., 28., 29. konaly sa na tunajšom ústave písomné zkušky dospelosti. (Vid' zkušky dospelosti.)

Dňom 30. apríla, v predvečer 1. mája zahájila študentská kapela svoje promenádne koncerty, ktoré sa opakovali vždy v nedeľu a vo sviatok. Koncerty tešili sa veľkej pozornosti a obľube žiactva i miestneho obyvateľstva.

Dňa 13. mája usporiadal samovzdelávajúci krúžok Martina Čulena pietnú akademiú k ucteniu pamiatky národného bohatera generála M. R. Štefánika s vyberaným programom. Slávnostnú reč povedal prof. Ripka, spevy nacvičil a dirigoval prof. Ďurana, čísla hudobné prof. Stalmašek.

Dňa 26., 27., 28. a 29. mája previedol na ústave všeobecnú inšpekciu krajinový školský inšpektor, p. vrchný školský radca Matúš Stolárik.

Dňa 31. mája navštívili ústav viacerí členovia profesorského sboru št. ref. reálneho gymnázia v Turčianskom Sv. Martine s riaditeľom ústavu na čele. Profesori oboch ústavov podnikli vychádzku na znievský hrad.

Dňa 3. júna 20 členov počítajúca delegácia žiakov ústavu pod vedením prof. Ripku zúčastnila sa slávnosti odhalenia pomníka na hrobe Martina Kukučina v Turčianskom Sv. Martine a položila na hrob veľkého spisovateľa veniec.

Dňa 5. júna obzrela si výprava žiakov V. a VI. triedy vedená prof. Hollým a Cachovanom výstavu Čsl. Diela v Banskej Bystrici, historické pamätňosti mesta a navštívila kúpele Sliač a Zvolen.

Dňa 6. júna I. trieda pod vedením prof. Kabinovej podnikla vychádzku do Bojníc, kde okrem zámku prezrela si i tamojšie kúpele.

Dňa 10. júna bola exkurzia žiakov VI. triedy pod vedením prof. K. Ďuranu do pivovaru v Turčianskom Sv. Martine. Žiaci navštívili i tamojšiu celulózku.

V dňoch 15., 16. a 17. júna konaly sa výročné zkúšky privatistov. Riadni žiaci ústavu pristúpili ku sv. spovedi a prijímaniu.

Dňa 18. júna bol riaditeľský deň. Žiactvo ústavu zúčastnilo sa majálesu, poriadaného priaznivcami študentstva na Lazianskych Skaličkách.

Dňa 21. júna bola v Kláštore pod Znievom v rámci veľkých slávností a za prítomnosti krajinového prezidenta Jozefa Orságha a iných významných hostí odhalená pamätná doska kapitánovi ruských legií Petrovi Zacharovi. Časť programu slávností vyplnili žiaci ústavu, ktorí za dirigovania prof. Ďuranu zaspievali niekoľko sborových skladieb. Príležitostnú báseň recitoval Ondrej Vestenický, žiak VII. triedy. Po slávnosti pán krajinový prezident navštívil v sprievode p. okresného náčelníka Dr. Bartákyho ústav, kde mu bol d. správcom predstavený profesorský sbor. Pán prezident živo sa zaujímal o život ústavu a prisľúbil patronátu svoju pomoc. Večer usporiadali žiaci ústavu pod vedením prof. Ripku umeleckú akademiú s pestrým programom a pekným úspechom.

V dňoch 22., 23. a 24. júna konaly sa na ústave pod predsedníctvom p. Dr. Henrika Novotného z referátu ministerstva školstva ústne zkúšky dospelosti. (Viď zkúšky dospelosti.)

Dňa 27. júna bol školský rok zakľúčený slávnostnými bohoslužbami, po ktorých vydaly sa žiakom výročné vysvedčenia.

III.

Zkúšky dospelosti

V tomto školskom roku konaly sa na ústave po prvý raz od jeho založenia v roku 1869 zkúšky dospelosti, keďže týmto školským rokom dosiahol ústav plného počtu tried. Ku zkúškam prihlásilo sa celkom 33 kandidátov, z toho 26 riadnych žiakov VIII. triedy, 2 žiačky a 5 privatistov. Jeden z privatistov sa zkušok vzdal, druhý nemohol byť pripustený, keďže sa nepodrobil zkúške za prvý polrok, tretiemu bola zkúška dospelosti povolená výnosom MŠANO v období jesennom.

Písomné zkúšky z jazyka slovenského, latinského a francúzskeho konaly sa v dňoch 27., 28., a 29. apríla.

Z jednotlivých predmetov boli určené k vypracovaniu tieto témata:

Z jazyka slovenského:

Ó, pravda, čo tá múk už pretrpela,
odkedy stojí tento svet:
križ, plameň, žalár, pranier potupy ...
Tej čaše horkej niet,
juž vyprázdniť by bola nemusela
až do dna, cele k prechylu ...
No zato neni púhy trupel tela:
má ducha, ktorým, náhle rozpnúc kriela,
prerazí noc i mohylu,
z popola svlekov šlahne v let;
i v krajšom tele znova sostúpi,
až ľudstvo voskrz vykúpi ...

(Hviezdoslav, Letorosty III.)

(Rozbor literárne-estetický.)

b) Súvislosť protireformácie v Čechách a na Slovensku.
(Pojednanie dejepisné.)

Menoslov abiturientov

Meno	Bol uznaný :	Povolanie, ktorému sa hodlá venovať :
Barus Viliam	dospelým	medicína
Bucko Anton	"	teológia
Čapka Ludevít	"	učiteľstvo
Dostálová M.	dospelou	učiteľstvo
Duchoňová M.	"	učiteľstvo
Fekete Jakub	dospelým	teológia
Hrubý Ignác	"	medicína
Chmeľ František	dosp. s vyzn.	teológia (S. J.)
Konečný Fl.	dospelým	teológia
Kováčik Lad.	"	právo
Kríváň Alex.	"	teológia (do rádu piaristov)
Kútnik Jozef	dosp. s vyzn.	teológia
Markovič Edm.	dospelým	teológia
Matula Domínik	"	technika (zememer.)
Mícek Jozef	"	učiteľstvo
Paulen Alfonz	"	teológia
Pružinský Jul.	"	právo
Šíkuta Rudolf	"	teológia (do rádu piaristov)
Šinský Aladár	"	filozofia
Urban Leopold	"	teológia (S. J.)

opravná zkúška z jedného predmetu v jesennom období a jednému odložená celá ústna zkúška na september.

Dňa 27. júna usporiadali prví abiturienti ústavu rozlúčkovú večierok, ktorého okrem profesorského sboru zúčastnili sa mnohí hostia. S abiturientmi menom ústavu a profesorského sboru rozlúčil sa dočasný správca Fr. Hrušovský, ktorý vo svojom preslove kládol odchodiacim abiturientom na srdce, aby ani v novom živote nikdy nezabudli na tie zásady, v ktorých boli na tomto historickom ústave vychovávaní. Prof. Ďurana, ako viacročný triedny profesor prvých abiturientov spomínal ťažkosti, ktorými ústav od svojho založenia zápasil a vyzval bývalých svojich žiakov, aby aj pri svojich ďalších štúdiach a prácach mali pred očami česť a dobré meno ústavu, ktorý teraz opúšťajú. Za patronát ústavu rozlúčil sa s abiturientami p. podpredseda hl. lesný radca ing. E. Zvarík a za obyvateľstvo Kláštora pod Znievom p. Jamriška. Telegrafický pozdrav zaslal i najd. p. biskup Marian Blaha ako cirkevný predseda patronátu.

Po slávnostnej večeri rozprúdila sa srdečná zábava s tancom pri hudbe študentskej kapely.

IV.

Sbierky učebných pomôcok

Sbierky	V školskom r. 1930/31 pribudlo		Stav na konci šk. r. 1930/31	
	čísiel	v cene	čísiel	cena
Profes. knižnica	116 d.-156 sv.	6216'— Kč	346 diel	12156'-
Žiak. knižnica	39 „ 39 „	806'— „	301 „	3500'-
Sb. zeme-dejep.	3 inv. č.	64'— „	26 „	3260'-
„ prírodopisné	—	—	441 „	9605'-
„ fyzikálne	100	5000'— „	246 „	15712'-
„ chemické	—	—	189 „	4232'-
„ mat.-geom.	5	236'— „	32 „	1231'-
„ pre kreslenie	12	113'— „	35 „	673'-
„ telocvík a hry	12	1017'— „	26 „	4975'-

Žiadúce dopĺňovanie sbierok je hatené nedostatkom vhodných miestností, ale i napriek tomu počet inventárnych čísiel každoročne potešiteľne vzrastá. Do profesorskej knižnice bol zakúpený celý Ottův Slovník Naučný a celý rad významných vedeckých diel. Učená Spoločnosť Šafariková v Bratislave láskavosťou p. prof. Dr. A. Pražáka darovala ústavu všetky doteraz vyšlé čísla „Bratislavy“ a zasiela svoj časopis ústavu zdarma. Veľadôst. pán Fr. Novák, farár v Moravanoch poslal ústavu sbierku Čulenových rukopisov (kázne) a niektoré iné pozostalosti po prvom riaditeľovi.

V.

Štatistický prehľad žiactva

	Trieda								Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
<i>1. Počet:</i>									
Konc. šk. r. 1929-30	36	17	26	51	24	49	24	—	227
Napoč.šk.r.1930-31	31	31	26	41	52	62	44	32	319
Počas šk. r. prístup.	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Počas šk. r. vystúp.	4	2	2	1	3	8	5	1	26
Vylúčení boli . . .	—	—	—	—	1	2	1	—	4
Počet na konci roku 1930-31	27	29	24	40	48	52	38	32	290
V tom je žiak. verej. žiakov „ „	23	25	22	34	36	38	30	26	234
privatistov	4	4	2	5	—	1	1	2	19
	—	—	—	1	12	13	7	4	37
<i>2. Z tých prijatí:</i>									
Po prijímacej zkúške	24	2	2	5	3	6	6	4	52
Tunajší postupujúci	—	23	14	23	28	20	24	22	154
Tunajší opakujúci .	3	—	—	4	1	12	1	—	21
Cudzí postupujúci .	—	2	3	4	4	4	3	6	26
Cudzí opakujúci . .	—	2	5	4	12	10	4	—	37
<i>3. Rodisko:</i>									
Kláštor pod Zniev. .	2	4	2	3	4	1	—	2	18
Ostatné Slovensko	23	23	19	33	40	47	35	29	249
Čechy	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Cudzina	2	2	3	4	4	3	3	1	22

	Trieda								Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
<i>4. Bydlisko:</i>									
V mieste u rodičov	4	7	4	5	4	1	1	3	29
V mieste na súkromn. byte	21	22	20	34	30	38	30	25	220
Pešo dochádzali .	2	—	—	—	2	—	—	—	4
Mimo Kláštoru p. Zn. (priv.)	—	—	—	1	12	13	7	4	37
<i>5. Štátna príslušnosť:</i>									
Česko-slovenská republika	27	29	24	40	48	52	38	32	290
<i>6. Materinská reč:</i>									
Slovenská	25	28	24	39	46	51	36	31	280
Česká	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Nemecká	1	1	—	1	2	—	—	—	5
Maďarská	1	—	—	—	—	—	2	1	4
<i>7. Náboženstvo:</i>									
Rímsko-katolíci . .	26	28	24	39	48	51	37	29	282
Grécko-katolíci . .	—	1	—	—	—	—	—	1	2
Ľvanj. aug. vyzn. .	1	—	—	—	—	1	1	2	5
Izraeliti	—	—	—	1	—	—	—	—	1
<i>8. Vek:</i>									
Narodení v r. 1902 .	—	—	—	—	—	—	—	3	3
1904 .	—	—	—	—	—	2	1	—	3
1906 .	—	—	—	—	—	—	1	1	2
1907 .	—	—	—	—	—	2	1	2	5
1908 .	—	—	—	—	—	—	5	1	6
1909 .	—	—	—	2	1	5	5	7	20
1910 .	—	—	—	—	2	8	5	8	23
1911 .	—	—	—	3	8	9	7	5	32
1912 .	—	—	1	7	10	12	9	3	42

	Trieda								Spolu
	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	
Narodení v r. 1913 .	—	—	2	9	9	7	3	2	32
1914 .	—	2	6	8	13	6	1	—	36
1915 .	2	1	6	6	5	1	—	—	21
1916 .	—	5	4	3	—	—	—	—	12
1917 .	4	6	5	2	—	—	—	—	17
1918 .	5	13	—	—	—	—	—	—	18
1919 .	13	9	—	—	—	—	—	—	15
1920 .	3	—	—	—	—	—	—	—	3
<i>9. Platy od žiakov:</i>									
Škol. platili po 700 ^{.-}	20	23	21	35	33	32	27	25	216
" " " 500 ^{.-}	3	2	1	2	1	4	2	—	15
" " " 400 ^{.-}	—	—	—	1	—	5	3	4	13
" " " 200 ^{.-}	2	2	1	1	12	8	4	2	32
Oslobodení boli . .	2	2	1	1	2	3	2	1	14
Školné činilo . . .	15900	16600	15400	26100	26000	28000	21900	19500	171400
Zápisné a prisp. na uč. pomôcky . .	1215	1305	1080	1800	2160	2840	1710	1440	13050
<i>10. Klasifikácia:</i>									
<i>a) Dodatok ku šk. r. 29-30</i>									
Pri opr. zkúš. obstáli	1	2	—	3	7	5	9	—	27
" " " neobstáli	—	—	—	1	—	—	—	—	1
K " " neprišli	—	—	—	—	—	1	—	—	1
<i>Celkový výsledok na konci šk. r. 1939-30:</i>									
Výborne spôsobilí .	7	2	4	9	2	3	2	—	29
Spôsobilí	23	15	21	38	22	25	20	—	164
Nespôsobilí	6	—	—	4	—	4	1	—	15
Neklasifikovaní . .	—	—	1	—	1	17	—	—	19
<i>b) Na kon. šk. r. 1930-31:</i>									
Výborne spôsobilí .	7	6	1	4	1	4	3	3	29
Spôsobilí	14	13	20	30	31	36	28	24	196
Oprav. zkúš. majú .	3	7	2	4	9	6	7	5	43
Nespôsobilí	3	3	1	2	5	6	—	—	20
Neklasifikovaní . .	—	—	—	—	2	—	—	—	2

VI.

Podpory

1. Podpory a štipendia žiakov

a) *Krajinský výbor slovenský* udelil štúdiijnú podporu na školský rok 1930/31. týmto žiakom nášho ústavu:

meno žiaka:	trieda:	výnos:	suma:
J. Lykavčan	II.	75213/30-6	750 Kč.
E. Volková	II.	"	1000 "
L. Erdei	III.	"	1250 "
A. Gatialová	III.	"	250 "
J. Miazdra	III.	"	750 "
A. Miazdrová	III.	"	250 "
L. Šuška	III.	"	500 "
A. Baláž	IV.	"	250 "
M. Hulová	IV.	"	750 "
J. Lacek	IV.	"	750 "
Vl. Schmidt	IV.	"	1000 "
E. Mandelík	VI.	112896/30-6	500 "
A. Škorvánek	VI.	75213/30-6	500 "
J. Vajda	VI.	"	500 "
J. Gašínek	VII.	"	500 "
M. Dostálová	VIII.	"	500 "
J. Kútník	VIII.	108197/30-6	500 "

b) *Zo študijnej základiny Jána Pálffyho* dostal:

Albín Sokolík, žiak VI. triedy 700 Kčs.

Anton Škorvánek, žiak VI. triedy 700 Kčs.

Štefan Trstenský, žiak VI. triedy 700 Kčs.

c) *Od okresného v Čadci dostal:*

Anton Dubač, žiak II. triedy 400 Kčs.

Ján Niník, žiak VI. triedy 400 Kčs.

d) *Od Sociálnej pečlivosti pre Slovensko v Bratislave:*

Ján Niník, žiak VI. triedy 200 Kčs.

e) *Rôzne podpory:* Továrnik Baťa daroval žiakom ústavu

2 páry topánok, 3 žiaci mali zdarma byť na miestnej r. k. fare, 2 žiakom platil byť a jednému i stravu prof. sbor, 8 žiakov dostávalo zdarma stravu u popredných obyvateľov mestečka a viacerí žiaci dostávali stravu za mierny mesačný poplatok v tunajšom r. k. slov. sirotinci.

2. Podpory udelené na vydržiavanie ústavu:

Krajinský úrad v Bratislave	—	—	—	—	60.000.—	Kčs
Okresný úrad Turč. Sv. Martin	—	—	—	—	20.000.—	„
„ „ Veľké Kapušany	—	—	—	—	50.—	„
„ „ Levoča	—	—	—	—	500.—	„
„ „ Lipt. Sv. Mikuláš	—	—	—	—	300.—	„
„ „ Námestovo	—	—	—	—	300.—	„
„ „ Malacky	—	—	—	—	1.000.—	„
„ „ Čadca	—	—	—	—	300.—	„
„ „ Vranov n/Topľou	—	—	—	—	500.—	„
„ „ Nitra	—	—	—	—	1.000.—	„
„ „ Giraltovce	—	—	—	—	100.—	„
„ „ Sabinov	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Bratislava	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Lučenec	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Trenčín	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Modra	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Revúca	—	—	—	—	400.—	„
„ „ Humenné	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Krupina	—	—	—	—	100.—	„
„ „ Prešov	—	—	—	—	300.—	„
„ „ Vráble	—	—	—	—	50.—	„
„ „ Nová Baňa	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Košice	—	—	—	—	500.—	„
„ „ Zvolen	—	—	—	—	300.—	„
„ „ Skalica	—	—	—	—	200.—	„
„ „ Zlaté Moravce	—	—	—	—	200.—	„

„	„	Sobrance	—	—	—	—	—	50.—	„
„	„	Nové Mesto n/Váhom	—	—	—	—	—	500.—	„
„	„	Piešťany	—	—	—	—	—	100.—	„
Podpory jednotlivcov a spolkov								709.50	„
Z pozostalosti dr. J. Kohútha, kanonika								2.000.—	„
Sbierky žiakov ústavu								7.466.—	„
Offerty biskupstva banskobystrického								4.765.45	„

VII.

Žiacke sdruženia

1. Samovzdelávajúci krúžok „Martina Čulena“

Samovzdelávajúci krúžok Martina Čulena dovŕšil školským rokom 1930/31 svoje päťročné trvanie. K nejakej obzvlášť intenzívnej činnosti síce nedospel, ale vzhľadom na prostredie a pomery preukázal primeranú prácu. Skromnú, no na stredoškolské krúžky iste dostatočnú.

V tomto školskom roku mal krúžok 160 členov. Členmi boli žiac vyšších tried. Týmto rokom samovzdelávajúci krúžok Martina Čulena pristúpil za riadneho člena Ústredia Slovenského Katolíckeho Študentstva v Bratislave.

V prvom polroku vedenie krúžku mali v rukách žiaci VIII. triedy. Títo koncom polroku súc zafažení prípravami ku zkúške dospelosti vzdali sa aktívnej činnosti v krúžku a odstupujúci predseda Aladár Šinsky oddal vedenie dňa 27. februára 1931 novému výboru, slozenie ktorého je nasledovné: Jozef Halmoš, žiak VII. tr. predseda, Štefan Greš, VI. tr. podpredseda, Arnošt Jakubíčka, VII. tr. tajomník, Peter Krištúfek, VII. tr. vzdelávateľ, Jozef Vajda, VI. tr. pokladník, Ján Gašinec, VI. tr. I. knihovník, Pavel Olas, VI. tr. II. knihovník, Karol Sitkey, VII. tr. zapisovateľ, Arnošt Kasla, I. revizor, Karol Müller, VI. tr. II. revizor, Edmund Mandelík, VI. tr. hospodár, Gejza Kramár a Jozef Belák, V. tr. náhradníci.

Nový výbor uvážiac potrebu i mimoškolského vzdelania, v svojej činnosti najväčší dôraz kládol na vnútornú prácu krúžkovú. Riadne schôdze konaly sa každú sobotu popoludní. Program pozostával z prednášok, týkajúcich sa života literárneho, vedeckého, sociálneho, umeleckého a hospodárskeho. Po každej prednáške alebo prečítanej práci rozvírila sa čulá debata. Oslavné reči a príležitostné recitácie len doplňovali program krúžku, výborom na počiatku svojej činnosti umiernený. Problémy literárne, najmä otázky literárnej súčasnosti,

pálčivé otázky sociálne a ich vliv na utváranie sa života kultúrneho, národné hrdinovia, študentské otázky, vlastné práce veršované i prozaické, to boli polienka, ktoré členovia krúžku prikladali na vatru samovzdelávacej činnosti.

Všetkých členských schôdzok bolo 20, počítajúc medzi ne i oslavné schôdze krúžku, pri ktorých v rámci vhodného programu oslávili členovia pamiatku Ľudovíta Štúra, Hviezdoslava, Deň Slobody, narodeniny prezidenta T. G. Masaryka, výročie tragickej smrti generála M. R. Štefánika, kultúrny a sociálny význam encykliky „Rerum Novarum“ a päťročné trvanie krúžku.

Na výborových schôdzach, ktorých bolo 4, pretriasaly sa pokyny a smernice ku každému krúžkovému podnikaniu.

Externá činnosť krúžku niesla sa v tomto školskom roku v znamení úspešného vzostupu. Členovia krúžku zahrli dva divadelné kusy a usporiadali 3 umelecké akademie (na oslavu nar. p. prezidenta, na výročie smrti gen. Štefánika, a jednu s programom čiste umeleckým). Okrem toho členovia krúžku zúčastnili sa troch literárnych večierok Živeny v Turčianskom Sv. Martine a doma usporiadali večierok, na ktorom prednášal o poprievratovej slovenskej literatúre p. Andrej Mráz, tajomník Matice Slovenskej a úryvky z diel mladých slovenských autorov čítala pani Lea Krššáková-Mrázová. Krúžok vyplnil i časť programu slávnosti odhalenia pamätnej dosky prvému riaditeľovi ústavu Martinovi Čulenovi a zúčastnil sa i odhalenia pomníka na hrobe Martina Kukučina.

Všetky podniky krúžku vydarili sa i po stránke morálnej i finančnej. čo možno ďakovať všetkým našim priaznivcom, ale v prvom rade kruhvedúcemu profesorovi B. Ripkovi.

Zaključujúc prvé obdobie činnosti samovzdelávajúceho krúžku Martina Čulena, vedomí sme si svojich nedostatkov i skromných úspechov, ale máme nádej, že po dosavadných zkušenosťiach budeme vedieť budúcim školským rokom vyvinúť sústavnejšiu prácu, aby sme svoje školské vzdelanie i vážnou činnosťou mimoškolskou doplnili.

Jozef Halmoš

2. Oddiel slovenských katolíckych skautov.

Pravidlo, že každý počiatok je ťažký, snáď až priveľmi sa uplatnilo v našej odbočke, zvlášť čo sa týka skautskej činnosti v prvom polroku.

Zo začiatku stagnovalo všetko, lebo nebolo jednak dostatok porozumenia, žiaduceho rozhľadu, zkušenessi, jednak školské povinnosti vyčerpávaly členstvo, takže život rozprúdil sa iba veľmi pomaly. Po polroku nastala čulejšia práca vlivom veliteľa, p. prof. Róma, ktorý propagoval hlavne časopis „Skaut“ a informoval sa častejšie o práci v odbočke. Vtedy sa previedla i registrácia členstva.

Akési znovuzrodenie a ustálenie nastalo návštevou a zreorganizovaním odbočky br. zpravodajom Š. Šeligom zo Zvolena, ktorý svojou návštevou v dňoch 9. a 10. mája uviedol odbočku do riadnych koľají skautského života. Pri tejto príležitosti založil i dievčenský oddiel, ktorý sa pod vedením prof. Kabinovej už tohoto roku môže pochlúbiť niekoľkými podarenými vychádzkami.

Všetkých osláv a slávností v školskom roku zúčastnili sa katolícki skauti spolu s miestnym oddielom Sväzu Junákov, spolupráca s ktorým v každom ohľade bola čo najvzornejšia.

Oddielové i družinové schôdze a vychádzky boli v druhom polroku časté a pravidelné. Skauti-lyžiarri využili v zimných mesiacoch každú príležitosť, aby i vtedy navštevovali bielym plášťom zahalenú prírodu krásneho hôrnatého okolia.

Všetkých členov na konci školského roku bolo dovedna 42, z toho už 25 riadne registrovaných. Oddiel sa delí na tri družiny (Tigri, Jeleni a Kamzíci), ktoré najmä v posledných mesiacoch mali sa veľmi čule k životu. Niekoľko členov oddielu chystá sa usilovne na všeslovenské jamborée do Prahy, viacerí pôjdu na letný tábor, ktorý poriada zvolenské zpravodajstvo v Sliačskej doline v dňoch 10—30. júla.

Sme si vedomí, že vykonaná dosiaľ práca je iba počiatkom našej mladej odbočky a tešíme, že naša skautská činnosť v budúcom školskom roku, budovaná na týchto základoch bude i bohatšia i pestrejšia.

Peter Krištúfek

3. Oddiel S. J. S. R. Č. S.

Oddiel Junákov-Skautov „Zniev“ vstúpil týmto školským rokom do druhého roku svojho trvania. Dňa 20. júna 1930 konal oddiel valné zhromaždenie, aby si prezrel a schválil výsledok celoročnej práce. Dňa 15. septembra 1930 konala sa prvá oddielová rada, na ktorej vedúci oddielu Vlado Kúžel vzdal sa funkcie a vedenia oddielu chopil sa Arnošt Jakubička, žiak VII. triedy.

Oddiel podnikol v tomto školskom roku 2 výlety dvojdenné, 4 jednodenné, 8 poldenných vychádzok a 1 nočný poplach, ktorý sa skvele vydaril. Spolu mal 18 oddielových schôdzok a 16 oddielových rád. Každá trvala priemerne 50 minút a odd. rada 15 min. Na začiatku školského roku 1930/31 mal oddiel 30 členov, nových behom školského roku bolo prijatých 39, vylúčení boli 4, takže stav na konci školského roku je 65 členov. Oddiel je rozdelený na 6 družín (Orli, Hadi, Vlci, Včely, Líšky, Lvi), z ktorých každá mala priemerne 14 schôdzok, 8 vychádzok a 3 trainingsy.

Dňa 4. mája bola pri oddiele založená i roverská družina. Členmi družiny stali sa radcovia a činovníci oddielu počtom 9. Prvou prácou družiny bolo konať odborné prednášky v oddiele, pripravovať br. skautov z oddielu „Príbovec“ k druhotriednej zkúške, získavať nových členov a zakladať nové oddiele. Príčinením oddielu 1. „Zniev“ boli založené oddiele: „Rohov“, R. S. „Krompachy“, dievčenský i chlap. oddiel „Turzovka“ a je nádej, že v dobe letných prázdnin založia členovia oddielu „Zniev“ i ďalšie nové oddiele.

Odborných zkušok v tomto školskom roku v oddiele pribudlo o 45 a to z oborov: sprievodca, prvá pomoc, ošetrovateľ, maliar, atlét, cyklista, hudobník, trubač, roľník, plavec, lyžiar, aviatik, a tlumočník z jazyka maďarského, nemeckého a italského.

Prvotriedne zkúšky složili dvaja členovia, druhotriedne 21 členov a 2 členovia druhotriednu zkúšku roverskú. Do oddielovej knižnice pribudlo 22 kníh, inventár sa zväčšil o 10 čísiel.

Oddiel zúčastnil sa ľahkoatletických skautských závodov o majstrovstvo Slovenska v Žiline a hoci členovia boli bez náležitého trainingu, medzi mnohými oddielmi umiestnil sa na 3. mieste. Okrem toho zúčastnil sa oddiel i závodov okresu

Turiec—Orava, umiestil sa na 1. mieste. Oddiel kládol dve vaty: jednu v pamätný deň výročia smrti generála M. R. Štefánika, druhú na 12. výročie ČSR. Pri oboch vatrách v rámci primeraného programu skladali skauti slávnostný sľub.

Okrem toho mal oddiel dve slávnostné schôdze: jednu z príležitosti narodenín zakladateľa skautingu S. R. Baden—Pauvela, a druhú na oslavu narodenín protektora skautingu republiky Československej, p. prezidenta T. G. Masaryka. Pri poslednej slávnostnej schôdzi boli br. vedúcim oddielu odmenení za vzornú prácu a bezvadné skautské chovanie br. Vojtech Letko, žiak IV. tr. striebornou medailou, Ján Vdovjak, žiak IV. tr. bronzovou med., A. Baláž, ž. IV. tr., J. gomboš, ž. VII. tr. a J. Vajda, ž. VI. triedy podväzovými stuhami.

Dňa 22. júna mal oddiel poslednú vychádzku. — Tam pri vatre obnovili bratia skautský sľub. Po zaspievaní skautských piesní rozlúčili sa na dva mesiace so Znievom, aby začiatkom nového školského roku novou chuťou pustili sa do práce podľa svojho hesla: „Ticho, tíško, tichúčko pracovať, lebo tichosť prináša súlad, radosť a veľké dielo!“ *A. Jakubička*

4. Študentská footballová XI.

Riaditeľstvo a profesorský sbor ústavu majúc na zreteli telesné zdravie žiactva a výchovný význam rôznych druhov športu a hier, — nakoľko pestovanie týchto neprekročilo prístupné hranice a nebolo na úkor školských povinností — ochotne podporovalo každé podnikanie na tomto poli telesnej výchovy, a to tým viac, keďže riadne vyučovanie telocviku bolo rôznymi prekážkami hatené. Ústav láskavosťou miestnej lesnej správy zadovážil si rozsiahly pozemok, na ktorom žiaci sami sriadili si krásne ihrisko footballové a wolley-ballové. Okrem týchto má ústav ešte jedno hrisko wolley-ballové. Z rôznych odvetví športových najviac sa pestoval wolleyball a veľmi čulú činnosť vyvinula študentská footballová XI., ktorá pod dozorom profesorov a pod ochranou českosl. sväzu footballového sohrala v jesennej i jarnej sezone niekoľko zápasov, prevážne na ústavnom ihrisku.

V jesennej sezone uplynulého školského roku sohrala študentská XI. tieto zápasy:

dňa 7. IX. 1930 proti Š. K. Slovenská Slávia, záj. XI. s výsledkom 4:0.

dňa 21. XI. 1930 proti Š. K. Turčan Diviaky v Diviakoch s výsledkom 3:2.

dňa 5. X. 1930 proti Študentská XI. Ružomberok v Kláštore pod Zni. 4:2.

dňa 19. X. 1930 proti Z. T. K. Zvolen komb. v Kláštore pod Zn. 1:1.

dňa 25. X. 1930. proti Z. T. K. Zvolen vo Zvolene 1:1.

V jarnej sezóne sohrali žiaci ústavu celý rad zápasov:

dňa 19. IV. 1931 proti Š. K. Rapíd Žilina v Kláštore pod Znievom s výsl. 7:0

dňa 26. IV. 1931 proti Turčan Diviaky v Kláštore s výsledkom 2:1,

dňa 1. V. 1931 proti Z. T. K. Zvolen komb. v Kláštore s výsledkom 2:1,

dňa 3. V. 1931 proti Š. K. Prievidza I. A v Prievidzi s výsledkom 0:1,

dňa 10. V. 1931 proti Š. K. Turč. Sv. Martin I. B v Kláštore s výsledkom 4:1,

dňa 14. V. 1931 proti štud. XI. ref. reál. gymn. Turč. Sv. M. s výsledkom 2:0,

dňa 17. V. 1931 proti Š. K. Turčan Diviaky v Diviakoch s výsledkom 2:1,

dňa 25. V. 1931 proti Š. K. Prievidza v Kláštore pod Zn. s výsledkom 2:2,

dňa 31. V. 1931 proti Š. K. Považan Žilina v Kláštore pod Zn. s výsledkom 3:0,

dňa 14. VI. 1931 proti Š. K. Turčan Diviaky v Kláštore pod Zn. s výsledkom 3:0,

dňa 21. VI. 1931 proti Š. K. Handlová v Kláštore pod Zn. s výsledkom 2:0.

Celkove sohralo I. A mužstvo študentskej jedenástky 16 zápasov, z ktorých 13 vyhralo, 2 boli nerozhodné a jeden prehralo. Pomer goalov 45:14 pre študentskú XI. Zájazdová XI. žiakov sohrala tri zápasy, z ktorých dva vyhrala a jeden prehrala.

Študentská futbalová XI. nielen svojími športovými výkony a peknou hrou ale zvlášť svojím gentlemanským vystupovaním a vzornou disciplinovanosťou zanechala všade ten

najlepší dojem a získala si tak priazeň športumilovného obecnstva a uznania príslušných sväzových ústredí.

Svoju členovi a dobrému hráčovi Dominikovi Matulovi, ktorý po úspešnom složení zkúšky dospelosti opúšťa ústav, venovala študentská XI. pekný upomienkový diplom.

VIII.

Písomné práce z jazyka slovenského

Práce domáce sú označené: *

V. trieda

1. a) Počiatky kultúry na území dnešného Československa. (Podľa literatúry.)
b) Hlavné fázy vývoja jazyka českého. (Podľa čítanky.)
- *2. a) Česť pamiatke národných buditeľov. (Pri príležitosti odhalenia pamätnej tabule M. Čulenovi.)
b) Smrť synov Niobiných. (Podľa Ovidia.)
c) Voda a jej význam v prírode. (Výklad.)
3. a) Najstaršia bájka staročeská. (Rozbor.)
b) Podmienky vývinu gréckej kultúry v V. a VI. storočí pred Kristom. (Pojednanie.)
c) Vernosť historického podania v starozákonných knihách. (Výklad.)
- *4. a) Najčastejšie motívy ľudovej poezie epickej. (Na základe školského i domáceho čítania.)
b) Význam staročestiny pre učenie sa slovenčine. (Výklad.)
c) Ktorá slovenská kniha sa páčila najlepšie. (Voľné téma.)
5. a) Stav českého jazyka pred Husom a po jeho oprave. (Podľa výkladu.)
b) Príčiny českého hnutia o nápravu v cirkvi. (Pojednanie.)
c) Prečo by sa mal stať každý študent členom „Masarykovej leteckej ligy“. (Rozhovor.)
- *6. a) Vždy musí stúpať vyššie a vždy jasnejšie sa skvieť naša reč. (Úvaha.)
b) Obec jest každého ohradú, ktož jiu tupí, minulať jej rada. (Výklad.)
7. a) Najväčší mužovia Jednoty českých bratov. (Pojednanie.)
b) Nepodporujme špatných vecí a ony samy zaniknú. (Výklad.)

- c) Vliv kresťanstva na ústroj ríše rímskej. (Podľa dejepisu.)
- *8. a) Komenského ideál o večnom mieri ľudstva. (Rozprava.)
- b) Ač zomreli, ešte hovoria. (Úraha na Martinskom cintoríne.)
- c) Svetlé a stinné stránky športu. (Pojednanie.)

VI. trieda.

- 1. a) Osvietenská veda základom národného obrodzenia. (Podľa literatúry.)
- b) Divadlo ako mocný faktor buditeľský a národnevýchovný. (Pojednanie.)
- c) Spisovná reč zdrojom národnej kultúry. (Úvaha.)
- 2. a) Básnické vzory prvej školy novočeskej. (Podľa lit. výkladu.)
- b) Význam školy Bernolákovej. (Pojednanie.)
- c) Osobnosť Jugurthova u Sallustia. (Rozhovor.)
- *3. a) Puchmajer: Óda o veľikosti božskej. (Rozbor.)
- b) Význam prekladu pre obohacovanie spisovného jazyka. (Výklad.)
- c) Romantizmus ako epocha v duchovnom živote slovanských národov. (Pojedn.)
- 4. a) Podstata boja o českú prozódii. (Podľa literárneho výkladu.)
- b) Potreba a význam jednotného slovenského pravopisu. (K novému matičnému pravopisu.)
- c) Špiritizmus zo stanoviska katolíckeho. (Podľa mravouky.)
- 5. a) Vývoj „Slávy dcéry“ so zreteľom na cudzie vlivy formové i ideové. (Podľa literárneho výkladu.)
- b) Svatopluk, víťazská báseň v 12 spevoch. (Rozbor.)
- c) Pojatie humanity u Kollára. (Výklad.)
- *6. a) Prečo je Čelakovského „Toman a lesní panna“ baladou? (Úvaha.)
- b) Quidquid agis, prudenter agas et respice finem. (Výklad.)
- c) List z môjho denníka. (Voľný námet.)
- 7. a) Čo priniesol byronizmus slovanským literatúram. (Literárne-hist. pojedn.)
- b) Hroboň: Mládeži. (Rozbor.)

- c) Len ten dovedie vládnuť iným, kto vie ovládať seba, svoje vášne. (Výklad.)
- *8. a) Národa svého zbožňovaný rek, nad rabstvom víťaz, nezdolaný dobou, lid jemuž vděčí za svůj zlatý věk. — Q. M. Vyskočil. (Vzpomienka venovaná pamiatke M. R. Štefánika.)
- b) Svet je teraz menší, než býval. (Úvaha o cestovaní.)
- c) Zaujímavá postava z môjho okolia. (Povahopisná črta.)

VII. trieda.

- 1. a) Počiatky realistickej literatúry so zreteľom národopisným. (Podľa literatúry.)
- b) Kritika v dobe tendenčného realizmu. (Pojednanie.)
- c) Palackého a Tomkovo poňatie smyslu českých dejín. (Úvaha.)
- 2. a) Staroslovenčina, jej vznik a osudy. (Podľa literatúry.)
- b) Kozmopolitizmus v českej literatúre, jeho cieľ a význam. (Pojednanie.)
- c) Nesmrteľnosť duše v pojatí Ciceronovom. (Podľa Tuskulských hovorov, „De morte contemnenda.“)
- *3. a) Slovanská vzájomnosť v dobe paneurospkých snažení. (Úvaha.)
- b) Nekamenujte proroky! Hálek. (Rozbor.)
- c) Význam sčítania ľudu pre moderný štát. (Pojednanie.)
- 4. a) Lyrika školy kozmopolitickej a národnej. (Podľa literárneho výkladu.)
- b) Spisovná slovenčina v dobe jej vzniku a dnes. (K 75. výročiu smrti Ľud. Štúra.)
- c) Hospodárska kríza a jej následky na odbyt slovenských kníh. (Pojednanie.)
- *5. a) Básnici československej vzájomnosti v druhej polovici XIX. storočia. (Poj.)
- b) Sv. Čech: Mrtvým vlastencům. (Rozbor.)
- c) Cesty k odalkoholizovaniu Slovenska. (Úvaha.)
- 6. a) Úsilie o svetové merítka v našom písomníctve. (Pojednanie.)
- b) My chceme s každým v svatém míru žítí, jen každý, co nám svaté je, ať nechá. Vrchlický. (Úvaha.)
- c) Svetlo zostáva svetlom, i keď ho slepec nevidí. (Výklad.)

- *7. a) Človek a more. (Prímer podľa Baudelairovej básne.)
 - b) Tam diu discendum est, quam diu vivas. (Úvaha.)
 - c) Študent a náboženstvo. (Psychologické pojednanie.)
- 8. a) „Ten, kto sa ničoho nebojí a je hotový vždy dať svoj život za pravdu, je o mnoho silnejší než ten, ktorého sa všetci boja a ktorý drží v svojej moci život iných ľudí.“ — Tolstoj. (Úvaha.)
 - b) Le génie n'est autre chose qu'une grande aptitude a patience. — Buffon. (Výklad.)
 - c) Čo získali Slováci od Čechov a Česi od Slovákov utvorením republiky Československej. (Rozprava.)

VIII. trieda.

- 1. a) Český realizmus, jeho složky domáce i cudzie. (Pojednanie.)
 - b) Vonkov ako literárne sujet v českej próze. (Pojednanie.)
 - c) Myšlienky pri príležitosti stého výročia prvej železnice. (Úvaha.)
- *2. a) Sociálne poňatie proti literárnemu aristokratizmu a konvenčnej romantike. (Problém „hlasizmu“.)
 - b) Ako sa uplatňuje požiadavka neosobnej neciteľnosti u českých naturalistov. (Rozbor.)
 - c) Snahy o Spojené štáty európske v minulosti na pôde Československa. (Výklad.)
 - d) Noviny ako súčiastka modernej školskej výchovy. (Výklad.)
- 3. a) Od realizmu v lyrike cez impresionizmus k symbolizmu a dekadencii. (Podľa literárnych dejín.)
 - b) Výrazové prostriedky symbolizmu. (Výklad.)
 - c) Pomer sveta prirodzeného k nadprirodzenému zo stanoviska katolíckeho. (Úvaha.)
- *4. a) Vliv milieu (rodiska) v dielach básnikov i spisovateľov v dobe realizmu a naturalizmu. (Výklad.)
 - b) Vývoj českého feuilletonu a jeho poslanie v živote národnom. (Pojednanie.)
 - c) Sofizmus v praktickom živote. (Úvaha.)
- 5. a) Úsilie spisovateľiek o odhalenie ženskej duše v lit. druhej pol. XIX. storočia. (Podľa lit. výkladu.)

- b) České moderné drama a jeho pomer k dramatu svetovému. (Pojednanie.)
 - c) Prečo potrebuje Slovensko nového vedeckého dorastu. (Výklad.)
- *6. a) Umenie pre umenie — umenie pre život. (Úvaha.)
- b) Znalosť seba samého je základom pravej múdrosti. (Pojednanie.)
 - c) Splnila už doba výchovné ideále Komenského? (Úvaha.)
 - d) Hviezdoslav: Z nadšenia srší život. (Výklad.)
7. a) Prekážky majú byť pre mladého muža najmocnejšími popudy k víťazstvám. (Úvaha.)
- b) Na tvári lehký žal, hluboký v srdci smích. (Seifert.)
Tradícia poezie doby prítomnej.
 - c) Publica materies privati iuris erit, si non circa vilem patulumque moraberis orbem nec verbum verbo curabis reddere fidus, interpres, nec desilies imitator in-pertum inartum, unde pedem proferre pudor vetet aut operis lex. Horatius. (K otázke vzájomných vlivov literárnych.)

IX.

Menoslov žiakov

Žiaci označení * sú výborne spôsobilí. Mesto za menom je rodisko žiaka a v zátvorke terajšie bydlisko. Žiaci uvedení v () vystúpili z ústavu.

Trieda I.

Andrej Benedek, Sučany (Vrútky); Ignác Brežný, Kysucké Nové Mesto; Ignác Buček, Zákopčie; *Tomáš Cyprich, Svrčinovce; (Ferdinand Derer, Horná Štubňa (Telgart); Ján Dlhopolček, Turzovka; *Magda Dostálova, Hlohovec (Kláštor pod Znievom); Juraj Endrődy, Nemečky (Krušovce); Ladislav Hanzel, Stará Ďala (Turzovka); Pavel Havaš, Staškov; Štefan Ivan, Dúbrava; Jozef Kozma, Lipt. Palúdzka (Kláštor pod Zn.); Ján Kuchár, Slovány; *Pavel Lackovič, Beluša; Vladimír Malík, Kuklov, (Bor. Sv. Mikuláš); Ján Mastalič, Slovány; František David Mendl, Budapešť (Kláštor pod Zn.); Gabriela Miazdrová, Kláštor pod Zn.; Martin Mojžiš, Zvolenská Slatina; *Anna Polóňová, Kláštor pod Znievom; Mária Šimková, Slovány; Dominik Šimora, Rišňovce; *Juraj Tichý, Tirlan (Jablonica); Jozef Timko, Slovány; František Tunák, Turzovka, *Jozef Vozník, New-York, (Beluša); *Adam Žubor Janoška, Zázrivá; Elena Hončová, Kláštor pod Znievom; Viliam Sobol, Ráztoka; Mária Duchoňová, Lazany; Ján Havran, Závadka.

Trieda II.

Štefan Boška, Dol. Trnavka; Ladislav Comorek, Turzovka; Alojz Čerba, Nadošany; Anton Dubač, Turzovka; *Jozef Florek, Amerika (Zakamenné); (Ján Giňovský, Kláštor pod Znievom); Viliam Guber, Hor. Turček (Štub. Teplice); Etela Havašová, Turzovka (Staškov); Gejza Hoffstaedter, Trenčín; Ján Ivák, Stred. Sliač; Anton Jančo, Sedl. Dubová; Ferdi-

nand Keller, Bystrá; Anton Kliment, Nadošany; Ján Laboš, Telgart; *Miloslav Láni, Slov. Pravno (Kláštor pod Zn.); *Jozef Lykavčan, Vyš. Sliač; JuraJ Mazanec, Tver, Rusko (Kláštor pod Zn.); Pavel Mazanec, (Kláštor pod Znievom); František Mravec, Lopej; Ivan Pajdušák, Radošovce (Kláštor pod Znievom); (Viliam Pavlusík, Hor. Vadičov (Šrobárovo)); Anna Pišková, Kláštor pod Znievom; Ivan Siráň, Turč. Sv. Martin; Julius Slovák, Nové Zámky (Stará Bystrica); *Anton Šedivý, Bor. Sv. Mikuláš; Ferdinand Schmidt, Mošovce, (Blatnica); Mária Uhliariková, Kláštor pod Znievom; František Uhrín, Dol. Krškany; *Ján Varga, Domadice; František Vereš, Kláštor pod Znievom; *Emilia Volková, Lazany.

Trieda III.

Jakub Achberger, Svätý Jur; Šebastian Banovič, Mást; Milan Benčo, Stredný Sliač; Gabriel Bytarovský, Pravotice; Ján Bočkay, Bošany; *Ladislav Erdei, Lipt. Sv. Mikuláš; Lukáč Gajdoš, Zámotie; Anna Gatialová, Kláštor pod Znievom; Tibor Gazdag, Košická Nová Ves; Ladislav Gurský, Dolné Turecko (Bardiov); (Karol Kašický, Velké Ostratice); Ján Kostka, Matiašovce; Vladimír Gejza Láncoš, New York; Jozef Miazdra, Bleirsville, Amerika (Kláštor pod Zn.); Anna Miazdrová, Bleirsville, Amerika (Kláštor pod Zn.); Ladislav Nagy, Sučany; Jozef Novotný, Nitra, (Piešťany); Ján Olejník, Kláštor pod Znievom; (Ignác Pietrik, Pravotice); Mikuláš Paquor, Lopej; Štefan Radzó, Hruštín; Michal Šinský, Pravotice; Štefan Šipoš, Piargy; Zoltán Šrámka, Dvorníky; Ladislav Šuška, Turzovka; Alojz Zborka, Holič pri Morave.

Trieda IV.

Alexander Baláž, Vieska; Ján Bellan, Dekyš; Ján Buček, Nesluša (Zákopčie); Julius Čuberka, Holič pri Morave (Turzovka); Koloman Grman, Kuzmice; Viktoria Hakalová, Lazany; František Hexner, Lipt. Lužná (Tri Sliače—Ružomberok); Mária Horníková, Kláštor pod Znievom; Ján Horička, Kláštor pod Znievom; Michal Hudec, Dekyš; Mária Hullová, Minsk, Rusko (Kláštor pod Zn.); Jozef Jablonický, Kerestúr; Dezider Janda, Rohov; Jozef Kardoš, Žabokreky nad Nitrou; Štefan Kočiš, Čierna Hora (Bartošovce-Heretník);

*Štefan Konkoľ, Nová Ľubovňa; Jozef Kúdeľa, Čajkov; *Jozef Kuzma, Bardejov; Kamil Kyselý, Holič pri Mor.; Jozef Lacek, Dolná Tižina; Vojtech Letko, Krompachy; Jozef Lopata, Matiašovce; Pavel Lovász, Žabokreky nad Nitrou; Marcel Marko, Súľovce; Andrej Matejovič, Žabokreky nad Nitrou; Štefan Nosko, Bradocke Pa, USA (Závadka nad Hronom); Helena Nováková, Kláštor pod Znievom; Ladislav Oravec, Rychvald; Ľudmila Pajdušáková, Radošovce (Kláštor pod Zn.); (Emil Pospiech, Turč. Sv. Peter); Emil Raška, Turzovka; Alexander Slovák, Stará Bystrica; Peter Straka, Ostrov; *Vladislav Schmidt, Mošovce; Ladislav Schrott, Hronec; *František Schwarz, Jacovce; Juraj Šebo, (Budapešť, Žilina); Koloman Šúň, Dvorníky; Ján Vdoviak, Javorina; Izidor Volek, Vlčkovany, (Radošovce); Bedrich Chudo, Rácalmáš, Maďarsko (Krškany).

Trieda V.

(Dezider Absolon, Veľká Suchá, (Dlhá Lúka); Alexander Andreides, Banská Štiavnica; Viliam Bakala, Kláštor pod Znievom; Imrich Baltés, Nižnia Myšľa; Jozef Belák Sklabina; Rudolf Blizner, Stará Ľubovňa (Šišov); Albín Číz, Štefultov; Ján Debnár, Kláštor pod Znievom; Albín Doval, Norovce; Teodor Dubovský, Rakovice; Milan Duchoň, Kláštor pod Znievom; Rudolf Dusík, Boleráz; Jozef Evinic, Stará Turá; Štefan Fogelton, Prievidza; Štefan Galány, Hračovíšte; Stanislav Galbavý, Varašúr; Andrej Galík, Rokytov; František Gaššay, Trstená; Cyprian Grom, Pravenec; Jakub Grom, Polusie; Ján Haspra, Topoľčianky; Štefan Hudec, Nedašovce (Žabokreky); Bruno Chrenko, Otrhánky; Ignác Kákoš, Chynorany; Alexander Klabník, Papradno; Rehor Králik, Čavoj; Gejza Kramár, Cífer; Tibor Kredátus, Veľký Lipník (Kubachy nad Popr.); Ján Maguľa, Bratislava; Jozef Marek, Budapešť (Piešťany); Fridrich Maňtyšovský, Lednička (Ružomberok); Vladislav Matuľa, Kláštor pod Znievom; Ján Mazalán, Bziny; Imrich Milly, Veľký Lipník; Viliam Nemček, Šalgovce; Desider Nižnánský, Závod, (Brodské), Šebastian Paciga, Rychvald; (Viliam Papp, Jazerný Nárašď); Ladislav Peller, Handlová; Štefan Reinberger, Šalgó Tarján (Handlová); Vladimír Sloboda, Slovány; Tiburcius Štrnisko, Pezinok; Sýkora Anton, Malženice; Anton Škoréc, Horné Naštice; Štefan Šolty, Ostrihom, (Cluj); Ján Tasch,

Temešvár (Banská Štiavnica); Michal Tužinský, Nová Baňa; Anton Vaculík, Dobrá Voda; Alojz Vachan, Bereksek; Ladislav Várady, Rybäny (Bánovce); *Anton Včelka, Lakš. Nová Ves; Titus Zeman, Vajnory.

Trieda VI.

Matej Ballegh, Bánovce nad Bebr; Fratišek Dočolomanský, Sv. Júri; Jozef Doval, Jacovce; Pavel Drgoň, Trakovice; František Drinka, Bor. Sv. Peter; Ján Dusík, Boleház; Gejza Fitcel, Knapsack, Nemecko (Brusno); Ondrej Frankovský, Zubrohlava; Jozef Gabaš, Valašská Belá; Ondrej Galovič, Chyzerovce; Štefan Greš, Habovka; (Jozef Grósz, Prešov); Mikuláš Halač, Horný Kamenec; Ján Havránek Dolný Píal, (Nová Baňa); Ján Herr, Valča (Necpaly); Alexander Hirner, Smolenice; Eduard Konečný, Snina; Ondrej Kopiar, Bor. Sv. Jur; *Eduard Kovalčík, Tvrdošín; Štefan Krajčovič, Trakovice; Karol Králka, Nový Etynk; František Vlad. Kubala, Vrbové; Bernarda Kubiková, Radošovce; Ján Kubiš, Budapešť, (Bratislava); (Jozef Kuchťák, Žakamenné); Juraj Lackovič, Beluša; Ján Lopata, Matiašovce; Anton Macák, Vištuk; Edmund Mandelík, Dojč, (Hlohovec); Vidor Mandelík, Vrádište, (Hlohovec); *Alexander Mikuš, Oresko, (Radošovce); Ladislav Mišák, Lúky, (Divinka); Augustin Moncmann, Linč; Rudolf Mucha, Sek, Rumunsko; Karol Müller, Šišov; Ján Niník, Turzovka; Pavel Olas, Senec; Hubert Orthofer, Fačkovce, (Belá); Jozef Petruľák, Bobrov; Ladislav Pisca, Podolie nad Dudváhom; Andrej Ronchetti, Hlohovec; Jozef Sabo, Mást; Sylvester Sabo, Valtašúr; Gejza Seleš, Šarfia, (Nitra); Anton Sepeši, Ban. Štiavnica; Šimon Sivoň, Bobrov; Rudolf Slezák, Špačince; *Albín Sokolík, Dolné Naštice; Pavel Ševčík, Jablonov; František Šimora, Rišnovce; Valent Šinský, Dolné Naštice; Miloslav Šišán, Kláštor pod Zn.; Jozef Šišila- Sv. Mara; Štefan Škorec, Horné Naštice; Anton Škorvánok, Zástranie; Ján Šrámka, Horné Vestenice; Štefan Trstenský, Trstená; Jozef Vajda, Vyš. Sliač, (Nemecká Lupča); Štefan Vlachovič, Nádaš; Jozef Volek, Veľké Šúrovce; Ján Zajác, Sedliacka Dubová, (Hruštín, Žilina); *Alojz Žemla, Trakovice.

Trieda VII.

Vojtech Babulík, Nemšová; Ladislav Balogh, Urmince; Karol Cielontko, Mór. Sv. Ján; Ján Čavoja, Lužná, (Ružom-

berok); Martin Dobák, Zvolenská Slatina; Otto Dubovský, Slov. Meder, (Nové Zámky); Eduard Galvánek, Kys. Nov. Mesto; Ján Gašinec, Rudinská; Ján Gomboš, Chicago, USA (Kežmarok); Jozef Halmoš, Ružomberok; Ján Chrenko, Otrhánky; Vífazoslav Igonda, Rajec; Arnošt Jakubička, Čermany; Ernest Kasala, Dolné Naštice; Cecilia Kolníková, Šarfia pri Nitre; Alojz Kolník, Hrachovište, (Veľké Ripňany); Vojtech Kontra, Sirk; Peter Král, Hochštetno; Ján Krempaský, Veľká Franková; *Peter Krištúfek, Jablonica; Ladislav Kupka, Adamovce; Edmund Lerner, Čierny Váh (Lubochňa); Michal Matula, Šaštín; Alojz Meliško, Handlová; Alexander Mičieta, Veľké Rovné; František Renner, Zvolen; Robert Rovenský, Viedeň (Malacky); Karol Sitkey, Zvolen; Julius Sklárš, Hobgart, (Revúčka), Ladislav Strelka, Trakovice, (Senec); Jozef Sucháň, Nesluša; František Szabó, Šala; Stanislav Štefko, Odessa, Rusko (Kláštor pod Znievom); Arnold Vacho, Fedýmeš nad Žitvou; Jozef Valach, Brezofuby; Tibor Varšányi, Spišské Podhradie; Ondrej Vestenický, Veľké Ostratice; Vojtech Voldán, Trnava, (Turč. Sv. Martin), Ján Záhora Kinkas, (Bziny); Ondrej Zahradník, (Jablonov); Jozef Zboja, Trstená; Anton Varga, Beregsek; Juraj Bak, Hencovce; Alojz Koza, Malá Lovča, (Lovčica).

Trieda VIII.

Viliam Barus, Slov. Meder; Olivier Bečer, Zvolen; Anton Bucko, Libychava; Ľudevít Čápka, Šala; Mária Dostálová; Prievidza, (Kláštor pod Zn.); Jozef Dragoš, Kraviany; Margita Duchoňová, Kláštor pod Znievom; Jakub Fekete, Račištorf; Ján Gabaš, Val. Belá; Ignác Hrubý, Nesluša; Karol Hubina, Veľké Šurany; *František Chmeľ, Trnava; Ján Jeleň, Kláštor pod Znievom; Florián Konečný, Radošovce; Filip Kopál, Veľké Krškany; Ladislav Kováčik, Horné Krškany; Alexander Kriváň, Výhne; *Jozef Kútnik, Gombáš; Anton Lednický, Rajec; Edmund Markovič, Topoľčany; Štefan Mathaidesz, Gočaltovo (Rédová); Dominik Matula, Letničie; Jozef Micek, Perth Amboy, USA (Ústie nad Oravou); Štefan Mrkva, Mást; Alfonz Paulen, Malé Bedzany; Tibor Peška, Špačince, (Pustý Fedýmeš); Imrich Prokopec, Slov. Meder; Julius Pružinský, Nitra; Pavel Špišák, Telgart; *Rudolf Sikuta, Sološnica (Kiripolec); Aladár Šinsky, Dol. Naštice; Leopold Urban, Černová; Ignác Vlčák, Zakamenné.

Oznámenie na školský rok 1931 – 32.

Dodatočné prijímacie zkúšky a zkúšky opravné konajú sa dňa 1. septembra od 8. hod. ráno. Dodatočnej prijímacej zkúške môžu sa podrobiť len tí žiaci, ktorí si do 10. júla podali riadne kolkovanú a všetkými potrebnými dokladmi doloženú žiadosť a bolo im riaditeľstvom ústavu oznámené, že im bola zkúška povolená.

Dňa 2. septembra bude slávnostné „Veni Sancte“, prečítanie a vysvetlenie školských pravidiel.

Dňa 3. septembra od 8. hodiny riadne vyučovanie.

Školský plat na rok 1931/32 bol patronátom ústavu určený na 500 Kčs na celý šk. rok. Zápisné a najmenej 100 Kčs treba zaplatiť hneď na začiatku školského roku, ostatné v 100 korunových splátkach. Žiaci nemajetní a vykazujúci dobrý prospech môžu byť od platenia školného čiastočne alebo úplne oslobodení. Mesačné poplatky na budúci školský rok sú zrušené.

Riaditeľstvo

Riaditeľstvo ústavu považuje si za milú povinnosť vysloviť srdečnú vďaku všetkým tým jednotlivcom, spolkom a úradom, ktorí náš ústav v uplynulom školskom roku akýmkoľvek spôsobom morálne alebo hmotne podporovali a prosí ich, aby svoju priazeň k tomuto najstaršiemu slovenskému katolíckemu reál. gymnáziu zachovali i v budúcnosti.

Fr. Hrušovský,
doč. správca

R

Z-2465